

RAPORT NARATIV
privind executarea bugetului pe programe și
realizarea indicatorilor de performanță realizați de către
Ministerul Mediului pentru anul 2024

Ministerul Mediului este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile protecției mediului, schimbări climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale.

Sectorul “**protecția mediului**” este gestionat de Ministerul Mediului de comun cu instituțiile sale din subordine, cu implicarea pe unele aspecte a Ministerului Afacerilor Interne și a autorităților publice locale.

Sarcina principală a sectorului este elaborarea, promovarea și implementarea politicii statului în domeniul protecției mediului, utilizării raționale a resurselor naturale, schimbărilor climatice, managementul deșeurilor și substanțelor chimice, gospodăririi resurselor de apă, hidroameliorației, reglementării activităților nucleare și radiologice, controlului ecologic de stat, hidrometeorologiei și monitoringului calității mediului, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate.

În vederea realizării politicii guvernamentale în domeniul protecției mediului, schimbărilor climatice, gestionarea durabilă a resurselor naturale, pentru perioada anului 2024, activitatea Ministerului Mediului și a instituțiilor subordonate s-a concentrat pe îndeplinirea acțiunilor prioritare din Programul de activitate al Guvernului, inclusiv:

În cadrul **subprogramului 70.01 „Politici și management în domeniul protecției mediului”**, implementat de Ministerul Mediului, Agenția de Mediu, I.P. “Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului.

Pentru implementarea acestui subprogram au fost aprobate alocații bugetare în sumă de 57 015,60 mii lei, buget precizate în sumă de 59 516,30 mii lei și executate 58 119,72 mii lei.

În vederea realizării obiectivelor prioritare sectoriale, în perioada de raportare, de către Ministerul Mediului **au fost elaborate și promovate 54 de acte normative**, care reies inclusiv din Planul de Activitate a Guvernului pentru anul 2024, Planul Național de Aderare și Programul Național de Dezvoltare, printre care:

1. Codul silvic nr. 69/2024;
2. Codul subsolului 246/2024;

3. Legea nr. 29/2024 pentru modificarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon, aprobat prin Legea nr. 852/2002;
4. Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice;
5. Legea nr. 97/2024 pentru modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile;
6. Legea nr. 197/2024 pentru modificarea unor acte normative (consolidarea prevederilor ce țin de fișa cu date de securitate reglementată prin Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice) ;
7. Hotărârea Guvernului nr. 144/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea ecologică a deșeurilor de mercur;
8. Hotărârea Guvernului nr. 185/2024 pentru modificarea anexelor nr. 2 și nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 259/2013 cu privire la implementarea unor prevederi ale Codului subsolului;
9. Hotărârea Guvernului nr. 368/2024 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 890/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață;
10. Hotărârea Guvernului nr. 400/2024 pentru modificarea Regulamentului privind etichetarea ecologică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 204/2023;
11. Hotărârea Guvernului nr. 409/2024 cu privire la aprobarea Strategiei de mediu pentru anii 2024-2030;
12. Hotărârea Guvernului nr. 425/2024 cu privire la organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările climatice;
13. Hotărârea Guvernului nr. 495/2024 cu privire la aprobarea Programului de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024-2028;
14. Hotărârea Guvernului nr. 570/2024 privind abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 603/2003 cu privire la Comisia Națională pentru Securitatea Biologică. *(Prin Dispoziția Guvernului nr. 128-d/2024 s-a aprobat Regulamentul de funcționare și componența nominală a Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică)*;
15. Hotărârea Guvernului nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici;
16. Hotărârea Guvernului nr. 575/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației;
17. Hotărârea Guvernului nr. 618/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind deplasările transfrontaliere de organisme modificate genetic;
18. Hotărârea Guvernului nr. 619/2024 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;
19. Hotărârea Guvernului nr. 667/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturile convenționale și ecologice;
20. Hotărârea Guvernului nr. 763/2024 privind aprobarea Cerințelor la importul produselor derivate din focă;
21. Hotărârea Guvernului nr. 793/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 55/2024;
22. Hotărârea Guvernului nr. 811/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânătoarea de selecție;

23. Hotărârea Guvernului nr. 648/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind identificarea și desemnarea corpurilor de apă de suprafață ca fiind artificiale sau puternic modificate;
24. Hotărârea Guvernului nr. 656/2024 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.866/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de elaborare și revizuire a Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic;
25. Hotărârea Guvernului nr. 657/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind analiza presiunilor și evaluarea riscurilor antropice în cadrul districtelor bazinelor hidrografice;
26. Hotărârea Guvernului nr. 709/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind identificarea modificărilor hidromorfologice și monitorizarea și evaluarea corpurilor de apă;
27. Hotărârea Guvernului nr. 744/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind poluanții organici persistenți (POPs);
28. Hotărârea Guvernului nr. 763 Guvernului privind aprobarea Cerințelor la importul produselor derivate din focă;
29. Hotărârea Guvernului nr. 785 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții în vederea implementării Proiectului „Programul de dezvoltare a pădurilor din Moldova”, semnat la Chișinău la 17 septembrie 2024.
30. Hotărârea Guvernului nr. 793 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 55/2024;
31. Hotărârea Guvernului nr. 804 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030;
32. Hotărârea Guvernului nr. 805 pentru aprobarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei cu privire la punerea în aplicare a Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier, întocmit la Odesa la 15 august 2024;
33. Hotărârea Guvernului nr.811 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânătoarea de selecție;
34. Hotărârea Guvernului nr.812 cu privire la transmiterea unui bun imobil din proprietatea statului în proprietatea municipiului Ungheni;
35. Hotărârea Guvernului nr.849 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” și la modificarea unor hotărâri ale Guvernului;
36. Hotărârea Guvernului nr.884 pentru aprobarea Metodologiei privind clasificarea stării ecologice a apei și potențialul ecologic;
37. Ghidul pentru elaborarea planurilor de management pentru siturile Emerald, aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 80 din 02.05.2024;
38. Ghidul privind evaluarea biodiversității aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 105 din 18 iunie 2024;
39. Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de experți pentru analiza calității raportului privind evaluarea strategică de mediu, aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 71 din 23 aprilie 2024;
40. Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de experți pentru analiza calității raportului privind evaluarea impactului asupra mediului, aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr.34 din 28 februarie 2024;
41. Ghidul de evaluare a calității raportului privind evaluarea impactului asupra mediului, aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 150 din 23 august 2024;

42. Ghidului de evaluare a calității raportului privind evaluarea strategică de mediu, aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 83 din 16 mai 2024;
43. Ghidul cu privire la elaborarea Raportului privind situația de referință, aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 186 din 5 noiembrie 2024;
44. Aprobarea componenței Comisiei de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorcarburilor și hidrofluorcarburilor, prin Ordinul Ministerului Mediului nr. 1 din 03.01.2024;
45. Ghidul privind programele locale de gestionare a deșeurilor, aprobat prin Ordinul Ministrului nr. 44 din 12.03.2024;
46. Ordinul Ministerului Mediului nr. 189 din 15.11.2024 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind completarea Fișei cu date de securitate.

În cadrul subprogramului reprezentanții Agenției de Mediu au întreprins acțiuni de implementare a politicilor de mediu inclusiv:

- au acordat suportul necesar Ministerului Mediului, autorităților publice locale, mediului de afaceri în elaborarea și implementarea politicilor și cerințelor de mediu;
- au contribuit la sporirea gradului de aplicare a instrumentelor de prevenire a poluării mediului la etapa inițială a planificării activităților economice examinând cererile și eliberând 26 decizii de evaluare prealabilă a impactului asupra mediului și 587 acorduri de mediu pentru activitățile planificate, 149 avize de mediu asupra schemelor de amplasare a imobilului/ terenului și a rețelelor edilitare, a documentațiilor la schimbarea destinației construcțiilor, amenajărilor, terenurilor;
- au contribuit la implementarea unui sistem eficient de autorizare și reglementare a activităților cu impact asupra mediului fiind eliberate 3305 acte permissive de mediu;
- au inițiat activități de identificare a donatorilor pentru sporirea gradului de dezvoltare și automatizare a sistemului de monitorizare a calității mediului pe toate componentele de mediu.
- au continuat procedura de dezvoltare a capacităților Laboratorului de referință de mediu în vederea realizării monitoringului calității mediului oferirii serviciilor de laborator de calitate, fiind obținut certificatul de acreditare pentru alți 3 parametri fizico-chimici pentru matrice - sol și apă de suprafață și preluat pentru implementate un standard nou pentru calitatea mediului, au aprobat și pus în aplicare un program de monitoring al calității mediului înconjurător (apă, aer, sol, deșeuri și radioactivitatea mediului);
- au contribuit la creșterea gradului de responsabilizare a mediului de afaceri pentru implementarea cerințelor de mediu în activitățile economice desfășurate și pentru raportarea datelor legate de mediu, astfel în anul 2024, 5140 de noi agenți economici s-au angajat să implementeze mecanismul de

responsabilitate extinsă a producătorului, în special pentru deșeurile de ambalaje (spre comparație – 325 în 2023, 141 în 2022, 151 în anul 2021 și 29 în anul 2020), iar aproximativ 1099 au asigurat raportarea datelor despre gestionarea deșeurilor în SIA MD și SIA RETP;

- au examinat 3497 de cereri pe domeniul autorizării tăierii vegetației forestiere, folosinței speciale a apei, emisiilor de poluanți și export-import substanțelor care distrug stratul de ozon, astfel aprobând 1665 autorizații pentru tăieri ale vegetației forestiere, 201 autorizații de folosință specială a apelor, 581 autorizații de emisie a poluanților în atmosferă de la surse fixe și 30 autorizații pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, al produselor și echipamentelor care conțin asemenea substanțe.

- au examinat 337 de cereri pe domeniul monitoringului resurselor naturale unde au fost aprobate 167 Permise/Certificat CITES, 69 autorizații pentru colectarea plantelor spontane, inclusiv medicinale naturale, 51 de acorduri pentru exportul de plante, 4 acorduri pentru exportul de animale sălbatice și 1 autorizație pentru dobândirea animalelor care nu constituie obiecte ale vânatului și pescuitului (melci, broaște, șopârle, șerpi).

- au elaborat și expediat către Secretariatul Convenției CITES Raportul anual pentru anul 2023.

- au eliberat 43065 permise de pescuit sportiv, amator și de agrement, suma încasată fiind de 6345660 lei.

- au întreprins acțiuni de informare și conștientizare ecologică a populației publicând informații și materiale cu privire la procedurile de eliberare a actelor permissive, cu privire la pescuit și perioadele de prohibiție a acestuia, cu privire la evaluarea impactului asupra mediului, expertiza ecologică, monitoringul resurselor naturale și mecanismele economice de mediu și alte informații de mediu în scopul educației și conștientizării ecologice a cetățenilor. Au fost publicate buletine zilnice și lunare privind starea mediului, rapoartele săptămânale, trimestriale, anuale privind activitatea Agenției de Mediu, au fost mediatizate zilele cu semnificație de mediu.

La fel în cadrul subprogramului s-a realizat de către Instituția Publică „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului” (I.P. „ONIPM”) și obiectivul de coordonare și administrare mai eficientă a proiectelor de mediu într-o manieră durabilă, eficientă și echitabilă a fost realizat prin includerea asistenței tehnice pentru domeniile administrate în sistemul bugetar în anul 2025.

În conformitate cu modificările la prevederile HG nr.712/2022 cu privire la organizarea și funcționarea I.P. „ONIPM”, în vigoare din 04.11.2022 a fost aprobată schema de încadrare în număr de 8 persoane de salariați, personalul efectiv încadrat la situația de 30 iunie 2024 – constituie 8 unități, posturi vacante nu sunt. Salarizarea personalului Instituției Publice „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului” s-a efectuat în baza prevederilor HG nr.743 din 11.06.2002 „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară” cu completările în vigoare.

Bugetul proiectelor administrate de către I.P. „ONIPM” sunt parte a bugetului consolidat a Ministerului Mediului, costul de administrare al acestora fiind aprobat pentru anul 2024 în sumă de 5672,4 mii lei, din care: bunuri și servicii –1045 mii lei, alte cheltuieli – 4087,4 mii lei, mijloace fixe – 300,0 mii lei și stocuri materiale circulante - 240 mii lei. La situația din 31 decembrie 2024 executarea cheltuielilor arată astfel - total 5160.7 mii lei sau 90,8 % din planul aprobat, dintre care : bunuri și servicii -1138,7 mii lei, alte cheltuieli –3845,0 mii lei, mijloace fixe –88,5 mii lei și stocuri materiale circulante - 88,5 mii lei.

La fel, în cadrul subprogramului 7001 “Politici și management în domeniul protecției mediului” a fost implementat grantul P3-70412 „Dezvoltarea locală și cooperarea descentralizată”, care a avut ca obiectiv Consolidarea capacităților APL-urilor în scrierea și managementul proiectelor finanțate din FNM și este finanțat de Ambasadei Franței în Republica Moldova .Proiectul a fost inclus în buget la rectificare doar la partea de cheltuieli în sumă de 154,0 mii lei, veniturile fiind încasate în cont la finele anului 2023. Executarea la partea de cheltuieli constituie 85.1 %. Proiectul este finisat și soldul neutilizat în sumă de 22,9 mii lei va fi restituit donatorului.

În cadrul subprogramului 70.02 “*Managementul integrat al deșeurilor și al substanțelor chimice*”, executat de I.P. “Oficiul Național de Implementarea a Proiectelor în domeniul Mediului” s-a inițiat implementarea *obiectivului de* creare și dezvoltare a infrastructurii de gestionare integrată a deșeurilor, substanțelor chimice, poluanților organici persistenți; d asigurare a implementării acțiunilor de amenajare, transportare, salubritate, reciclare a deșeurilor, lichidare a gunoștilor neautorizate. Implementarea tratatelor internaționale în domeniul deșeurilor și substanțelor chimice. Astfel, a inițiată implementarea unui Program nou pentru gestionarea deșeurilor pentru anii 2023-2027, care prevede, acțiuni etapizate de dezvoltare a infrastructurii integrate de gestionare a deșeurilor în cadrul a 8 regiuni de management al deșeurilor, în rezultatul căruia se urmărește creșterea cu până la 40-60% a ratei de recuperare și reciclare a produselor, în special celor supuse regimului de responsabilitate extinsă a producătorului.

La acest subprogram au fost aprobat buget în sumă de 128 167,40 mii lei, buget precizat în sumă de 142 036,10 mii lei și valorificate resurse financiare în sumă 121 752,00 mii lei.

În cadrul subprogramului 7002 “Managementul integrat al deșeurilor și a substanțelor chimice”, scopul programului este asigurarea unui management adecvat al deșeurilor solide. Rezultatele activității Instituției Publice „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului” (I.P. „ONIPM”) în perioada raportată sunt următoarele:

1. Recepționarea primei tranșe de 100 000 euro, conform Acordului de împrumut semnat între Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) ratificat prin Legea nr. 14 din 02.02.2023.

2. Decizii aprobate în ZMD8 (Dondușeni, Edineț, Briceni, Ocnîța)

2.1 Decizia de aprobare Studiul de Fezabilitate și Studiul de Decalaj la Studiul de Fezabilitate.

2.2 Decizia cu privire la selectarea terenului pentru Depozitul de Deșeuri și Stațiile de Transfer.

2.3 Decizia cu privire la Acordul de Suport al Proiectului. (Project Support Agreement).

Acordul dat a fost semnat oficial în februarie 2024 de către primarii orașelor Dondușeni, Edineț, Briceni Ocnîța cu oficialii de la BERD.

2.4 Cele 4 Consilii Locale au aprobat decizii cu referință la înregistrarea Operatorului Regional SA Salubritate Grup Nord cu repartizarea cotelor părți

în capitalul social al întreprinderii

Toate cele 4 primării au aprobat Opinia Legală (Legal Opinion) la Acordul de Suport al proiectului trimis la BERD.

3. Decizii aprobate în ZMD1 (Cahul, Taraclia, Cantemir, Comrat, Ceadar Lunga, Vulcanesti)

La moment Consiliile Locale (Toate 6 la număr) au aprobat Studiul de Fezabilitate și Studiul de Decalaj pentru ZMD1.

4. Achiziții pe platforma ECEPP

Procedura de achiziții nr. 27305815, contractarea expertului mediu și social. Contract atribuit și semnat.

Procedura de achiziții nr. 29281091, contractarea expertului tehnic (inginer civil). Procedură anulată. (Lipsa de oferte conforme)

Procedura de achiziții nr. 29280843, contractarea expertului financiar. Procedură anulată. (Lipsa de oferte conforme)

Procedura de achiziții nr. 30624108, contractarea expertului tehnic (inginer civil). Procedură anulată. (Lipsa de oferte conforme)

Procedura de achiziții nr. 23106793, contractarea consultantului de suport și supraveghere tehnică (PISCSC- Project Implementation Support and Construction Supervision Consultants). Procedură anulată. (Oferta financiară mult peste bugetul proiectului)

Procedura de achiziții nr. 30745255, contractarea expertului financiar. Contract atribuit și semnat.

Procedura de achiziții nr. 31551780, contractarea expertului tehnic (inginer civil). TOR-ul a fost modificat. Procedură în curs, procedura de evaluare a ofertelor.

Procedura de achiziții nr. 32547586, contractarea expertului mediu și social. Contract atribuit.

Procedura de achiziții nr. 32449904, contractarea consultantului de suport și supraveghere tehnică. Procedură relansată, în curs de așteptare a ofertelor.

Pentru procedura dată a fost actualizată TOR-ul, modificată procedura de licitație. Deschiderea ofertelor 23.08.2024.

Au fost selectați 5 din 5 experți (Expertul tehnic si-a început activitatea de la 01/12/2024). Întru demararea proceselor tehnice (elaborarea documentație de proiect, executarea lucrărilor) a fost organizat repetat concursul de selectare a Consultantului de suport în implementare proiectului și supravegherea tehnică a lucrărilor de construcții. Procedura de achiziții a fost definitivată, compania a fost selectată și contractul semnat.

De asemenea, toate deciziile locale pentru ZMD5 și ZMD8 au fost luate și terenurile au fost transferate cu succes din proprietatea unităților administrative teritoriale în proprietatea statului pentru stațiile de transfer și centrele de management a deșeurilor.

Bugetul pe Fondul Național de Mediu (FNM) pentru anul 2024 aprobat conform Legii bugetului de stat cu nr. 418/2023 destinat pentru finanțarea proiectelor care asigură implementarea politicilor de management durabil și integrat al deșeurilor și substanțelor chimice în Republica Moldova a constituit 20000,00 mii lei, bugetul precizat – 33 868,70 mii lei, din care au fost transferate beneficiarilor de grant din FNM mijloace financiare în sumă de 32 960,57 mii lei.

Proiectele finanțate din FNM, pentru care s-au executat plăți în anul precedent, au fost aprobate de către Comitetul de supraveghere în 16 ianuarie 2024, contractele de finanțare fiind semnate în perioada 20.02.-10.03.2024. Mijloacele financiare utilizate supra plan au fost realocate de pe programele cu mijloace neutilizate, în temeiul deciziei Comitetului de supraveghere a I.P. „ONIPM”.

În cadrul subprogramului 70.03 "Controlul și supravegherea respectării legislației de mediu" realizat de Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM) au fost implementate activități de exercitare a controlului și supravegherii de stat, prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniile de competență prevăzute în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului, înăsprirea sancțiunilor contravenționale în domeniul utilizării și protecției resurselor naturale care să contribuie la reducerea numărului de contravenții ecologice și fortificarea capacităților tehnico-umane a organelor de control în vederea asigurării respectării legislației de mediu.

La subprogramul dat au fost aprobate alocații bugetare în sumă de 50 808,80 mii lei, buget precizat în sumă de 56 230,40 mii lei și executat în sumă de 56 152,80 mii lei.

Indicatorul o1 - Numărul controalelor ecologice de stat efectuate (total): În anul 2024 au fost realizate 2966 controale (din cele 9900 aprobate), inclusiv:

- Controale planificate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activității de întreprinzător executate (pe domenii) = **1117 realizate**
- Controale inopinate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activității de întreprinzător la solicitarea agentului economic, conform art.19, alin. (1) pct.5 (pe domenii) = **71 realizate**
- Controale inopinate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activității de întreprinzător pentru eliberarea actelor permissive, conform art 19' (pe domenii) = **1364 realizate**

- Controale inopinate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activității de întreprinzător în baza autosesizării IPM (pe domenii) = **58 realizate**
- Controale inopinate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activității de întreprinzător conform petițiilor parvenite de la persoane fizice/juridice (pe domenii) = **142 realizate**
- Controale inopinate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activității de întreprinzător conform demersurilor parvenite de la autorități publice, organele procuraturii, MAI etc. (pe domenii) = **45 realizate**
- Controale repetate a celor planificate sau inopinate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activității de întreprinzător (pentru verificarea executării prescripției și altele) (pe domenii) = **169 realizate**

Indicatorul o2 - Numărul controalelor ecologice de stat asupra agenților economici planificate:

În anul 2024 au fost planificate **1319 controale** reieșind din capacitățile umane și tehnice reale (din cele 7000 aprobate), inclusiv:

- Controale planificate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012 cu privire la controlul de stat al activității de întreprinzător (pe domenii) = **1319**

Indicatorul o3 - Numărul raiduri antibraconaj realizate: În a.2024 au fost realizate 6606 razii de salubritate, antibraconaj și combaterea tăierilor ilicite (din cele 700 aprobate), inclusiv pe indicatori pe componente de mediu și genuri de activitate:

- Solul = 146
- Subsol = 34
- Apa = 194
- Aerul = 9
- Flora = 1905
- Fauna (resurse cinegetice și resurse piscicole) = 2039
- Chimie = 3
- Deșeuri = 2089
- Complexe = 187

Indicatorul o4 - Numărul inspectorilor de stat de mediu instruiți profesional: În a.2024 au fost instruiți profesional **100 inspectori** (din 100 aprobate), inclusiv pe domenii:

- perfecționarea cunoștințelor a cadrului legislativ în domeniul controlului ecologic de stat
- Toleranța zero față de corupție
- perfecționarea cunoștințelor a cadrului legislativ în domeniul finanțelor publice

Indicatorul o5 - Numărul actelor normative de eficientizare a controlului ecologic de stat: În anul 2024 perfectate **22** documente (din 1 aprobat), inclusiv pe indicatori pe componente de mediu și genuri de activitate :

- Solul = 2
- Apa = 1
- Flora = 2
- Deșeuri = 3

- Chimie = 8
- Fauna (resurse cinegetice) = 6

Indicatorul o6 - Numărul acțiunilor de salubritate/plantare organizate: În anul 2024 organizate 3 acțiuni (din 2 aprobat), inclusiv:

- Campania de plantare din primăvara,
- Acțiunea de salubritate "Râu curat de la sat la sat",
- Acțiunea privind salubritatea și amenajarea localităților și a corpurilor de apă.

Indicatorul o8 - Numărul de procese verbale cu privire la contravenții întocmite: În a.2024 = 9367 procese verbale întocmite (din 8500 aprobat), inclusiv:

- Procese-verbale de control încheiate în rezultatul controalelor planificate și inopinate = 2494
- Procese-verbale de control cu aplicarea sancțiunii în rezultatul controalelor planificate și inopinate = 58
- Procese-verbale cu privire la contravenție încheiate de IPM în baza constatărilor proprii = 5801
- Procese-verbale cu privire la contravenție înaintate spre examinare altor autorități = 197
- Procese-verbale cu privire la contravenție încheiate în baza materialelor parvenite de la alte autorități = 750
- Procese-verbale cu privire la contravenție încheiate de IPM și decizii emise pe baza dosarelor contravenționale parvenite de la alte autorități care au fost clasate de instanța de judecată ca urmare a contestării = 67

Indicatorul e3 - Volumul amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației de mediu: În a.2024 = 15 583,6 mii lei (din 7000,0 aprobat), inclusiv:

- Amenzi aplicate persoanelor juridice în baza proceselor-verbale cu privire la contravenție încheiate de IPM și dosarelor contravenționale parvenite de la alte autorități = 4 104,4 mii lei
- Amenzi aplicate persoanelor cu funcții de răspundere în baza proceselor-verbale cu privire la contravenție încheiate de IPM și dosarelor contravenționale parvenite de la alte autorități = 746,8 mii lei
- Amenzi aplicate persoanelor fizice în baza proceselor-verbale cu privire la contravenție încheiate de IPM și dosarelor contravenționale parvenite de la alte autorități = 10 518,4 mii lei
- Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale de control = 214,0 mii lei

Indicatorul e5 - Volumul prejudiciului adus mediului înconjurător în rezultatul încălcării legislației: În a.2024 = 3 508,9 mii lei (din 1500,0 aprobat), inclusiv pe indicatori pe componente de mediu și genuri de activitate :

- Solul = 76,9 mii lei
- Subsoli = 211,8 mii lei
- Apa = 1536,4 mii lei
- Aerul = 4,3 mii lei
- Flora = 1390,5 mii lei
- Fauna (resurse cinegetice și resurse piscicole) = 281,3 mii lei
- Deșeuri = 7,2 mii lei
- Complexe = 0,5 mii lei

Indicatorul r5: Gradul de diminuare a încălcărilor legislației în domeniul mediului În anul 2024 = 60% (din 90% aprobat), în comparația cu anul 2023

În anul 2024

- cazuri de încălcare a regulilor de gestionare a deșeurilor, inclusiv arderea lor – 1617
- cazuri de ardere în câmp deschis a resturilor vegetale de orice proveniență – 43
- cazuri de tăieri ilicite – 923
- arbori tăiați ilicit / arbori vătămați – 18226
- masa lemnoasă estrasa ilicit – 2659 m³
- pește captat ridicat – 543 kg
- scule de pescuit ridicate – 1263

TOTAL = 25274 Comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2023 (total 40 903) - 60% diminuare

Scopul subprogramului 70.04 „Protecția și gestionarea resurselor de apă a inundațiilor și secetelor” constituie politica statului în domeniul protecției și utilizării durabile a resurselor de apă promovată și implementată. Infrastructura de protecție contra inundațiilor consolidată. Protecția populației împotriva inundațiilor catastrofale.

Obiectivele subprogramului:

- Asigurarea implementării politicii în domeniul gestionării resurselor de apă, a inundațiilor și secetelor în RM;
- Gestionarea resurselor de apă din cadrul districtelor bazinelor hidrografice;
- Organizarea activității Comitetelor districtelor bazinelor hidrografice Nistru și Dunărea-Prut și Marea Neagră;
- Întreținerea, reconstrucția și dezvoltarea infrastructurii hidrotehnice în scopul protecției localităților și terenurilor agricole contra inundațiilor.
- Întreținerea râurilor.
- Reabilitarea și întreținerea Nodului Hidrotehnic Costești-Stânca și a barajului lacului de acumulare Ghidighici ca obiecte strategice de importanță națională.
- Menținerea gradului de protecție a localităților și terenurilor agricole contra inundațiilor.

La acest subprogram au fost aprobat buget în sumă de 154 422,70 mii lei, buget precizat în sumă 127 956,70 mii lei și valorificat în sumă de 99 957,19 mii lei.

Pe parcursul anului 2024, din resursele financiare primite din bugetul de stat de către Agenția „Apele Moldovei”, pentru reparația și întreținerea construcțiilor hidrotehnice și consolidarea malurilor au fost aprobate alocații bugetare în sumă de 104 691,20 mii lei, buget precizat în sumă de 102 991,20 mii lei, din care la 31.12.2024 s-au valorificat 77074,05 mii lei, inclusiv:

Indicatorul nr. r4. *Ponderea digurilor de protecție de pe râurile Nistru și Prut reabilite:*

În anul 2024 a fost planificat reabilitarea a 10 km de dig, astfel conform perioadei de gestiune indicatorul a fost realizat 100%, fiind realizată reabilitare în total 10 km de dig.

Indicatorul nr. r6. *Ponderea de îmbunătățire și reabilitare a Nodului Hidrotehnic Costești-Stîncă și barajului lacului de acumulare Ghidighici:*

În anul 2024 au fost planificate lucrări de reabilitare a amenajărilor de la aceste 2 baraje. În perioada de gestiune au fost contractate și executate lucrări de reabilitare a dalelor la barajul lacului de acumulare Ghidighici. Cît privește Nodului Hidrotehnic Costești-Stîncă nu s-a reușit executarea acțiunii, din motiv că documentația tehnică a proiectului necesită a fi revizuită, iar complexitatea acestuia, a blocat realizarea în termen a acțiunii. Astfel, ponderea de realizare a acțiunii constituie 50%.

Indicatorul nr. r9. *Ponderea activităților aprobate din cele planificate în Planul de acțiuni al Agenției „Apele Moldovei”:*

În planul de acțiuni al Agenției pentru anul 2024 sunt 26 activități, dintre care 12 acțiuni (ex. înregistrarea regulamentelor, delimitarea terenurilor, asigurarea mentenanței „Cadastrului de stat al apelor”, transmiterea sistemelor centralizate de irigare, colectarea datelor cu referire la inundații etc.) sunt executate, 7 acțiuni de implementare a proiectelor investiționale (ex. reabilitarea digurilor și întreținerea râurilor) sunt în curs de execuție, iar alte 6 acțiuni (ex. reparația barajului Nodului hidrotehnic Costești – Stîncă, cooperarea cu România privind implementarea Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării, participarea la elaborarea Metodologiei de calcul al limitelor de folosință a apei și reabilitarea digurilor de protecție pe unele segmente). Astfel, ponderea de realizare a acțiunii constituie 70%.

Indicatorul nr. r10. *Ponderea lucrărilor de întreținere a râurilor:*

Pentru anul 2024 a fost planificată lucrări de întreținere la 10 km de râu. Urmarea acțiunilor realizate au fost decolmatate 38,5 km de râu, dintre care 14 km râul Botna în r-nul Căușeni, 22 km râul Botna în r-nul Ialoveni și 2,5 km râul Lăpușna r-nul Leova. Astfel, pentru perioada de gestiune, ponderea de realizare a indicatorului constituie peste 100%.

Indicatorul nr. r11. *Ponderea terenurilor protejate contra inundațiilor cauzate de viituri:*

Au fost protejate terenuri de inundații din peste 40 localități din raioanele Rîșcani, Glodeni, Fălești, Ungheni, Nisporeni, Hîncești, Leova, Cantemir, Cahul amplasate în lunca râului Prut, raioanele Dubăsari, Criuleni, mun. Chișinău, Anenii Noi, mun. Bender, Căușeni, Ștefan Vodă, amplasate în lunca fluviului

Nistru și raioanele Căușeni, Ialoveni, Hîncești și Leova amplasate în lunca râului Botna și Lăpușna. Astfel, ponderea de realizare a indicatorului constituie 100%.

Indicatorul nr. 01. *Rapoarte de monitorizarea implementării documentelor de politici în domeniul gospodăririi apelor și protecției localităților și terenurilor agricole împotriva inundațiilor și sub inundațiilor:*

Menționăm că în temeiul HG nr.562/2020, prin actul administrativ al Agenției nr. 07-04/270 din 23.02.2024, a fost prezentat raportul cu privire la realizarea măsurilor pentru implementarea planurilor de gestionare a riscului de inundații (districtul bazinului hidrografic Nistru și districtul bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră) către Ministerul Mediului și Cancelaria de Stat.

În temeiul HG nr.444/2022 și HG nr.814/2017, prin actul administrativ al Agenției nr.03-04/0273 din 26.02.2024 a fost prezentat raportul de progres privind implementarea Programului din bazinul hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră și raportul cu privire la realizarea Programului de măsuri pentru implementarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, către Ministerul Mediului și Cancelaria de Stat. Acest acțiune include 2 rapoarte, pe ambele districte bazinale. Indicatorul fiind realizat 100%.

Indicatorul nr. 03. *Numărul acțiunilor din Planul de gestionare a bazinului hidrografic Nistru implimentate:*

Au fost inițiate lucrări de proiectare pentru decolmatarea albiei râului Răut, Bîc și Botna. Totodată, De asemeni pe parcursul anului au fost efectuate lucrări curățare a râului Botna în preajma localităților Chițcani, Chircăiești, Plop-Știubei, Cărnățeni din r-nul Căușeni și în preajma localităților Costelti, Bardar, Ruseștii Noi, Pojăreni, Văsieni și Ulmu r-nul Ialoveni. Tot odată au fost executate lucrări de întărire a infrastructurii de protecție contra inundațiilor în r-nul Ștefan Vodă. Astfel, realizarea indicatorului constituie 100%.

Indicatorul nr. 04. *Numărul acțiunilor din Planul de gestionare a bazinului hidrografic Dunărea-Prut-Marea Neagră implementate:*

Au fost executate lucrări de proiectare pentru decolmatarea albiei râului Cogîlnic de la mun. Hîncești până la s. Gradiște r-nul Cimișlia (21 km) și executate lucrări de curățare a albiei râului Lăpușna de la râul Prut până la lacul Mingir (15 km). Tot odată au fost demarate lucrări de întărire a infrastructurii de protecție contra inundațiilor a polderului nr.2 r-nul Cantemir. Astfel, realizarea indicatorului constituie 100%.

Indicatorul nr. 05. *Numărul barajelor lacurilor de acumulare/iazurilor întreținute/reparate:*

În anul 2024 au fost planificate reparația/întreținerea a barajelor lacului de acumulare la 2 obiective. Pe parcursul anului 2024 au fost efectuate lucrări de reparație și întreținere la barajele lacurilor de acumulare Ghidighici mun. Chișinău, Vărvăreuca r-nul Florești și la barajul lacului de acumulare Costești-Stîncă. Astfel, realizarea indicatorului constituie 100%.

Indicatorul nr. 06. *Lungimea digurilor de protecție contra inundațiilor întreținute:*

În anul 2024 a fost preconizată întreținerea a 30 km de diguri. În primul semestru au fost efectuate ieșiri la fața locului pentru verificarea stării digului de protecție în r-ul Ștefan-Vodă s. Palanca, Olănești, Purcari, Răscăieți, r-nul Anenii Noi s. Gura Bîcului și s. Șerpeni, digul de protecție r-ul Cahul polderul nr.4-5 satele Crihana Veche, s. Roșu, s. Zîrnești și s. Cucoara, și polderul nr.3 r-nul Cantemir s. Ghioltosu, s. Gotești și s. Țiganca. Totodată, în urma inspectării stării digurilor au fost identificate 2 ferme de ovine, care au fost amplasate pe taluzul digului de protecție a polderului nr. 4 r-nul Cahul, ulterior fiind întreprinse acțiuni de îndepărtare a acestora. Totodată, au fost executate lucrări de întreținere pe un segment de 11km al digului de protecție a s. Gura Bîcului r-nul Anenii Noi. Astfel, realizarea indicatorului este în proporție de 100 %.

Indicatorul nr. 07. *Lungimea digurilor de protecție anti viitură reabilite:*

Pentru perioada de gestiune a fost planificate și executate lucrări de reabilitare la 10 km de dig de protecție contra inundațiilor. Astfel pe parcursul anului 2024 au fost executate lucrări de reconstrucție a digurilor de protecție contra inundațiilor pe cursul râului Nistru în preajma satelor Răscăieți, Olănești, Crocmaz și Tudora r-nul Ștefan Vodă fiind reabilitați 10 km de dig. Executat 100% conform perioadei de gestiune.

Indicatorul nr. 013. *Lungimea albiei râurilor întreținute:*

Pentru anul 2024 a fost planificată întreținerea la 10 km de râu. În primul semestru au fost efectuate lucrări de pregătire a șantierului și curățare a râului Botna pe o distanță de 600 m în s. Chițcani din r-nul Căușeni și o distanță de 400 m în s. Pojăreni r-nul Ialoveni. În a doua jumătate a anului au fost continuate lucrările pe râul Botna în preajma localităților Chițcani, Chircăiești, Plop-Știubei, Cârnațeni din r-nul Căușeni și în preajma localităților Costești, Bardar, Ruseștii Noi, Pojăreni, Văsieni și Ulmu r-nul Ialoveni, fiind executate lucrări de curățare al albiei râului pe un sector de 35km. De asemenea în a doua jumătate a anului au fost demarate lucrări de decolmatare al albiei râului Lăpușna de la râul Prut până la s. Mingir, fiind decolmatați 2,5km de râu. În total pe parcursul anului au fost decolmatați 38.5 km de râu. Astfel, pentru perioada de gestiune, realizarea indicatorului constituie peste 100%.

Indicatorul nr. 014. *Numărul localităților protejate de inundații:*

În anul 2024 au fost întreprinse mai multe acțiuni pentru a proteja de inundații la peste 40 de localități din raioanele Rîșcani, Glodeni, Fălești, Ungheni, Nisporeni, Hîncești, Leova, Cantemir, Cahul amplasate în lunca râului Prut, raioanele Dubăsari, Criuleni, mun. Chișinău, Anenii Noi, mun. Bender, Căușeni, Ștefan Vodă, amplasate în lunca fluviului Nistru și raioanele Căușeni, Ialoveni, Hîncești și Leova amplasate în lunca râului Botna și Lăpușna. Acțiunile întreprinse au vizat coordonarea deversărilor de apă la nodurile hidrotehnice Costești-Stîncă și Novodnistrovsc, lucrări de întreținere a barajelor, lucrări de întreținere și reparație a digurilor de protecție, precum și lucrări de decolmatare a albiei râurilor. Astfel, realizarea indicatorului constituie 100%.

Indicatorul nr.o15 *Debitul minim asigurat de apă necesară menținerii ecosistemelor acvatice:*

Pe parcursul anului 2024 au fost întreprinse toate acțiunile necesare pentru asigurarea debitului minim necesar pe r. Nistru și Prut. Astfel, realizarea indicatorului constituie 100%.

Indicatorul nr.e2. *Costul de reparație și întreținere a construcțiilor hidrotehnice și consolidarea malurilor:*

Mijloacele financiare au fost utilizate pentru executarea lucrărilor de reabilitarea a digului de protecție în s. Răscăieți, s. Olănești, s. Crocmaz și s. Tudora r-nul Ștefan Vodă, fiind reabilitați 10 km de dig în valoare totală de 50529,6 mii lei.

Indicatorul nr.e6. *Costul de întreținere și reparație a barajelor lacurilor de acumulare/iazuri:*

Mijloacele financiare au fost utilizate pentru executarea lucrărilor de reparație și întreținere la barajele lacurilor de acumulare Ghidighici mun. Chișinău, Vărvăreuca r-nul Florești și la barajul lacului de acumulare Costești-Stîncă, în sumă totală de 4813,4 mii lei.

Indicatorul nr.e7. *Costul lucrărilor de întreținere a râurilor:*

În primul semestru a anului 2024, au fost efectuate lucrări de pregătire a șantierului și curățare a râului Botna pe o distanță de 600 m în s. Chițcani din r-nul Căușeni și 400 m în s. Pojăreni r-nul Ialoveni. În a doua jumătate a anului au fost continuate lucrările pe râul Botna în preajma localităților Chițcani, Chircăiești, Plop-Știubei, Cărnățeni din r-nul Căușeni și în preajma localităților Costești, Bardar, Ruseștii Noi, Pojăreni, Văsieni și Ulmu r-nul Ialoveni, fiind executate lucrări de curățare al albiei râului pe un sector de 35km. De asemenea în a doua jumătate a anului au fost demarate lucrări de decolmatare al albiei râului Lăpușna de la râul Prut până la s. Mingir, fiind decolmatați 2,5km de râu. În total pe parcursul anului au fost decolmatați 38.5 km de râu, dintre care 14 km râul Botna în r-nul Căușeni, 22 km râul Botna în r-nul Ialoveni și 2,5km râul Lăpușna r-nul Leova. Costul total a lucrărilor constituie 24 931,00 mii lei

Astfel, Agenția „Apele Moldovei” a reușit realizarea 76,98% din acțiunile propuse, întâmpinând mari impedimente în realizarea acestora cum ar fi tergiversarea procedurilor de achiziții, tergiversarea obținerii actelor permise de la APL și APC cât și lipsa specialiștilor calificați pentru realizarea acțiunilor din punct de vedere tehnic.

Cele 27 de proiecte finanțate din Fondul Național pentru Mediu din domeniul „Protecției și gestionarea resurselor de apă a inundațiilor și secetelor”, au fost aprobate pentru finanțare de către Comitetul de supraveghere a I.P. „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului” la data de 16.01.2024. Acestea au termen de implementare între 6 și 34 luni. Proiectele aprobate, începând cu data semnării contractelor de finanțare urmau să asigure elaborarea proiectelor de execuție. Elaborarea acestora a durat în mediu 6-8 luni, respectiv, în cele mai multe cazuri, abia în trimestrul IV anul 2024 a fost posibilă demararea procedurii de achiziții publice de către beneficiar.

În cadrul subprogramului 70.05 “Protecția și conservarea biodiversității” executat de Ministerul Mediului și Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului, în scopul utilizării corecte și echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice naționale, prevenirea răspândirii, controlul și eradicarea speciilor străine invazive și asigurarea unui nivel adecvat de protecție în domeniul transferului, manipulării și utilizării în condiții de siguranță a organismelor modificate vii, dezvoltarea modificărilor legale pentru a aborda gestionarea îmbunătățită a zonelor umede, inclusiv sprijinul pentru noua SNPACB, au fost implementate mai multe proiecte din diferite surse de finanțare:

1. Proiectul GEF/UNEP,, Sistemul integrat de management pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și partajării echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice ” în cadrul căruia a fost evaluate Strategia și Planul Național de Acțiune pentru Biodiversitate, anii 2015 – 2020, pentru a determina cu noile obiective și acțiuni din Cadrul Global pentru Biodiversitate post 2020. A fost elaborate Conceptul Programului privind biodiversitatea pentru anii 2024-2030 și inițiată elaborarea acestui Program.
2. Proiectul GEF/UNEP: „Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova”;
3. Proiectul GEF/UNEP „Conservarea și managementul sustenabil al zonelor umede cu valoare de conservare înaltă din bazinul râului Prut” în cadrul căruia a fost elaborate proiectul de modificare a cadrului legal în domeniul zonelor umede.

Pentru implementarea subprogramului dat au fost aprobate alocații bugetare în sumă de 34 300,50 mii lei, precizate - 19 068,40 mii lei și executate 9 796,59 mii lei.

Activitățile realizate în cadrul proiectelor sus-nominalizate:

În cadrul Proiectului „Conservarea și gestionarea durabilă a zonelor umede cu accent pe zone cu valoare natural ridicată din bazinul raului Prut,-

a) Regulamente și regulamente elaborate, consultate și adoptate de instituțiile relevante care promovează identificarea, monitorizarea și utilizarea înțeleaptă a zonelor umede în temeiul tratatelor internaționale, în progres.

Fondul Național Mediu (FNM) abilitat să acorde prioritate finanțării conservării și utilizării durabile a zonelor umede, în progres.

b) Strategii de dezvoltare locală compatibile cu biodiversitatea în trei raioane țintă desemnate și în curs de implementare, în progres.

c) Desemnare internațională îmbunătățită pentru categoria AP revizuită, zonare îmbunătățită, cartografiere, management și planuri de afaceri pentru Rezervația Biosferei Prut de Jos (inclusiv asistență pentru integrarea acesteia în rezervația biosferei trilaterală cu Ucraina și România) și pentru Rezervația Naturală Pădurea Domnească, în progres.

d) Unități de management și comunități din AP-urile vizate, capabile să respecte/să aplice regimurile de management/zone tampon, să asigure monitorizarea adecvată a biodiversității și a ecosistemelor cheie ale zonelor umede, să întreprindă activități de conservare axate pe specii și patrulare AP, în progres.

e) Capacități consolidate ale „Grupului de acțiune locală Prutul de Jos” și ale antreprenorilor locali de a implementa inițiative locale de dezvoltare prietenoasă cu biodiversitatea, în progres.

În cadrul Proiectului, „Sistemul integrat de management pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și partajării echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice ale Moldovei”

a) S-a efectuat o analiză a cheltuielilor pentru biodiversitate, evaluând cheltuielile pentru biodiversitate în toate sectoarele (energie, transport, infrastructură, agricultură, silvicultură, pescuit, industriile extractive).

b) S-a elaborat o estimare a costurilor pentru acțiunile legate de GBF în NBSAP aliniat la GBF și a calculat decalajul național de finanțare.

c) A fost elaborat proiectul Programului National privind biodiversitatea pentru perioada 2024-2030 și Planul de Acțiuni al acestuia. Transmis la MM spre definitivare și aprobare

În cadrul Proiectului „Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova,,

a) Politica națională pentru managementul integrat al bioresurselor care asigură biosecuritatea pentru IAS și OVM-uri dezvoltată cu o atenție specială participării de gen, ca parte a noului NBSAP 2030, în conformitate cu GBF- în progres;

b) Dezvoltarea reglementărilor subsidiare (lege) atât cu privire la IAS, cât și la OVM – în progres.

c) A fost elaborat proiectul de lege privind speciile invazive alohtone.

Bugetul pentru anul 2024 pe Fondul Național de Mediu (FNM) la program/subprogram 70.05 destinat pentru finanțarea proiectelor care asigură implementarea politicilor pe domeniul protecției și

conservării biodiversității în Republica Moldova a constituit *21 922,50 mii lei*, bugetul precizat – *7 270,20 mii lei*, din care au fost transferate beneficiarilor de grant din FNM mijloace financiare în sumă de *5007,85 mii lei*.

În protecției și conservării biodiversității cu suportul FNM au fost aprobate 14 proiecte, la decizia de aprobare a proiectelor de către Consiliul de Supraveghere din data de 16.01.2024, contractele de finanțare au fost semnate în perioada 20.02.-10.03.2024 și au termene de acțiune în mediu de 2 ani. Valorificarea mijloacelor FNM depinde direct de planul de activități al beneficiarului. În primul an de implementare, în cadrul proiectelor au fost făcute preponderent lucrări de pregătire a solului, cele de plantări propriu-zise urmează în anul 2025.

În cadrul subprogramului 70.08 „Radioprotecție și securitate nucleară și chimică”, obiectivele principale sunt:

1. Asigurarea unui cadru normativ adecvat în domeniul reglementării activităților nucleare și radiologice.
2. Asigurarea protecției și securității personalului, populației și mediului ambiant de la impactul negativ al radiațiilor ionizante.
3. Consolidarea capacităților de reglementare a activităților nucleare și radiologice prin evidența strictă a surselor de radiație ionizante.
4. Asigurarea și monitorizarea condițiilor de îndeplinire a garanțiilor nucleare, a managementului în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive, a angajamentelor internaționale.

La acest subprogram a fost aprobat buget în sumă de *3 204,30 mii lei* , precizat – *3 240,30 mii lei* și valorificat - *3 198,69 mii lei*.

Subprogramul dat este implementat de către Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (ANRANR) „Indicatorii de performanță, au fost îndepliniți cu gradul de circa 99% de procente din totalul planificat pentru anul 2024, ceea ce confirmă realizarea obiectivelor propuse în cadrul subprogramului în cadrul ANRANR.

La indicatorul de produs nr. 1, cod o1, numărul de acte permissive eliberate - a fost planificată și aprobată eliberarea a 400 acte permissive în a. 2024. Până la final de an eliberate 937 acte permissive, cu 537 acte permissive peste numărul planificat, în rezultatul numărului crescut de cereri depuse de către agenților economici.

La indicatorul de produs nr. 2, cod o2, numărul obiectivelor radiologice, nucleare supravegheate, surselor de radiații ionizante incluse în Baza de date a surselor de radiații ionizante, persoanelor fizice și juridice autorizate – a fost planificat ca la sfârșitul a. 2024 să se fie incluse în Baza de date până la 620.

La momentul raportării, sunt introduse în Baza de date și luate la evidență 628, cu 8 mai multe decât numărul planificat în rezultatul numărului crescut de cereri înregistrate. Toate obiectivele supravegheate dețin acte permise de activitate în domeniul nuclear și radiologic.

La indicatorul de produs nr. 3, cod o3, numărul misiunilor de control - au fost planificate pentru a. 2024, 80 misiuni de efectuare a controlului la obiective radiologice. Din cauza perturbărilor de personal din cadrul ANRANR, au fost realizate 52 misiuni de control, alte 28 controale rămase neefectuate, vor fi efectuate în a. 2025, conform planului de activitate.

La indicatorul de produs nr. 4, cod o4, numărul de acte normative propuse spre elaborare pentru a. 2024 este de 1. Astfel, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice a elaborat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029 (număr unic 397/MM/2024, care a fost transmis la Ministerul Mediului spre promovare).

La indicatorul de produs nr. 5, cod o5, planificat pentru a. 2024 elaborarea și transmiterea către organismele internaționale de profil a 5 Rapoarte, conform prevederilor Convențiilor la care Moldova este parte, au fost elaborate și prezentate la Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA) 5 Rapoartele (Rapoartele trimestriale, privind realizarea Acordului de Garanții nucleare, a Protocolului Adițional și a Protocolului privind Cantitățile Mici de Material Nuclear (SQP) în raport cu Tratatul de Neproliferare a Armelor Nucleare.

La indicatorul de produs nr. 6, cod o6, numărul de surse radioactive orfane depistate – pe parcursul anului 2024 au fost depistate și luate la evidență 12 surse radioactive orfane.

În cadrul **subprogramului 7011 „Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice”**, scopul căruia este Elaborarea Primului Raport Bienal de transparență (BTR1) al Republicii Moldova către UNFCCC. Realizarea Programului de suprimare eşalonată a hidroclorofluorocarburilor halogenate pentru anii 2016-2040 și a planurilor de acțiuni pentru implementarea acestuia (Hotărârea Guvernului nr.856/2016) (pct.35 al Programului de suprimare eşalonată a hidroclorofluorocarburilor halogenate pentru anii 2016-2040).

Pentru implementarea acestui subprogram au fost aprobate alocații bugetare în sumă de 10 108,40 mii lei, buget precizat în sumă de 24 586,60 mii lei și executate mijloace financiare 19 237,50 mii lei.

În cadrul **Subprogramului 7011 „Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice”**, de către I.P. “Oficiul Național pentru Implementarea Proiectelor în domeniul Mediului” au fost realizate mai multe proiecte, inclusiv:

1. Proiectul „Pregătirea celei de-a cincea comunicări naționale în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice” în cadrul căruia au fost elaborate și prezentate secretariatului Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice Comunicarea Națională Cinci a Republicii Moldova către CONUSC, împreună cu cele

două anexe tehnice (Raportul Național de Inventariere: 1990-2020, Surse de emisii și sechestrare a GES în Republica Moldova și Raportul privind Sistemul național de inventariere a emisiilor de gaze cu efect de seră în Republica Moldova – 2022). Au fost organizate 3 seminare naționale și 4 seminare regionale (Cantemir, Comrat, Ungheni și Drochia), pe parcursul cărora a fost prezentate și consultate cu instituțiile partener și societatea civilă documentele elaborate.

2. Proiectul "Planul de management pentru eliminarea eşalonată a HCFC (hidroclorfluorocarburilor), faza III" cu suportul căruia au fost organizate 4 sesiuni de instruire pentru tehnicienii frigotehniști, funcționari vamali, precum și inspecitori de mediu și inițiată elaborarea Programului național de suprimare eşalonată a hidroclorfluorocarburilor.
3. Proiectul „Activități de pregătire a rapoartelor bienale de transparență (BTR) conform Convenției-cadru a ONU privind schimbările climatice (UNFCCC) în cadrul căruia au fost organizate 4 evenimente în vederea consultării părților interesate cu referire la componentele primului Raport bienal de Transparență, compilarea, publicarea și raportarea către Secretariatul CONUSC a primului Raport Bienal de Transparență a Republicii Moldova.

În cadrul Proiectului UNEP/GEF „Republica Moldova: Pregătirea Primului Raport Bienal de Transparență (BTR1) la Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice”, (P3-70371) va fi elaborat Raportul de inventar național al emisiilor antropice pe surse și eliminărilor de către rezervoare de gaze cu efecte de seră.

a) Au fost elaborate proiecțiile gazelor cu efect de seră pentru perioada 2025-2040. Prognozele au fost elaborate pentru 2 scenarii: scenariul cu măsuri existente și scenariul cu măsuri adiționale. În vederea dezvoltării scenariilor respective au fost identificate măsurile și politicile necesare de implementa pentru a atinge țintele asumare. Au fost elaborate prognozele macroeconomice pentru produsul intern brut pentru 4 scenarii de evoluții socio-economice. Totodată, au fost dezvoltate prognoze pentru evoluția populației până către anul 2040, acestea fiind strâns corelate cu dezvoltarea prognozelor pentru toate sectoarele economiei naționale. Prognozele au fost realizate și în formă tabelară cu prezentarea datelor istorice privind emisiile și sechestrările de GES. Proiecțiile emisiilor de GES au fost dezvoltate atât la nivel agregat, cât și pe sub-categorii, utilizând potențialul de încălzire global din raportul de evaluare 5 al IPCC.

b) A fost elaborată informația cu privire la suportul financiar necesar și cel obținut din exterior, conform cerințelor articolelor 9-11 ale Acordului de la Paris, precum și necesarul de suport în vederea creșterii capacităților.

c) Agenția de Mediu a fost susținută în efortul de implementare a Sistemului Național de Inventariere (SIN), Agenția de Mediu a solicitat prin Scrisoarea nr. 3471 din 25.09.2019, Instituției Publice „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului”, acordarea suportului necesar pentru realizarea atribuțiilor sale în domeniul schimbărilor climatice.

d) În conformitate cu demersul adresat, Instituția Publică „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului” a prezentat în format MS Excel Inventarul național al emisiilor de GES pentru perioada 1990-2022.

e) În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice, rezultatele inventarierii emisiilor de GES au fost plasate pe pagina web a Agenției Mediului: a se vedea rubrica “Indicatori de mediu”, Indicatorul B3: “Emisii de gaze cu efect de seră” (<https://am.gov.md/ro/node/421>).

Pe parcursul anului 2024 a fost în derulare procesul de elaborare a primului Raport Bienal de Transparență (BTR1) al Republicii Moldova către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (CONUSC), împreună cu anexele tehnice:

Raportul Național de Inventariere: 1990-2022, Surse de emisii și sechestrare a GES în Republica Moldova, a fost prezentat către CONUSC în data de 30 Decembrie 2024, (https://unfccc.int/sites/default/files/resource/NIR9_EN_241227.pdf), Tabelele comune de raportare (CRT) cu rezultatele inventarului național de gaze cu efect de seră pentru perioada 1990-2022, Tabelele comune de raportare CTF NDC și CTF suportul.

În cadrul Proiectului (P3-70368) „Planul de management pentru eliminarea esalonată a HCFC (hidroclorfluorocarburilor)”

Obiectivul: Proiectul își propune să asigure funcționarea eficientă a Unității Naționale a Protocolului de la Montreal în perioada iulie 2023 - iunie 2026, în vederea realizării angajamentelor asumate ca urmare a aderării țării la Convenția de la Viena pentru protecția stratului de ozon și la Protocolul de la Montreal referitor la substanțele care distrug stratul de ozon. Obiectivul Proiectului (P3-70368) este de a facilita respectarea prevederilor Protocolului de la Montreal și graficul de eliminare eşalonată a hidroclorfluorocarburilor (HCFC), inclusiv aprobarea și adoptarea actelor juridice și implementarea noii legislații privind substanțele ce distrug stratul de ozon (SDO)

Activități realizate:

Au fost colectate și raportate datele privind importul și consumul HCFC și HFC în a. 2023 conform Art.7 din Protocolul de la Montreal către Secretariatul Ozon.

A fost elaborată și acceptată de către Comitetul executive a FMPM propunerea de proiect „Implementarea tranșei 2 din etapa III a Planului de management pentru suprimarea eşalonată a HCFC în Republica Moldova (HPMP III, tranșa 2)”.

a), „IMPLEMENTAREA TRANȘEI 1 DIN ETAPA III A PLANULUI DE MANAGEMENT PENTRU SUPRIMAREA EȘALONATĂ A HCFC ÎN REPUBLICA MOLDOVA (HPMP III, TRANȘA 1)”

Au fost instruiți 17 specialiști din sectorul frigorific, condiționare a aerului și pompe de căldură (RACPC) în cadrul a două evenimente (martie 2024).

A fost elaborat Studiul de fezabilitate privind instrumentele economice existente cu scopul de a evalua beneficiile și dezavantajele legate de introducerea diferitor instrumente economice, inclusiv taxe de mediu pentru importul de agenți frigorifici (adică HCFC și HFC) naturali pentru a subvenționa tehnologii alternative, soluții cu pompe de căldură, eliminarea echipamentelor scoase din uz, precum și opțiuni pentru eliminarea deșeurilor și a agenților frigorifici contaminați, inclusiv colectarea, depozitarea, expedierea pentru distrugere etc.

A fost contractat un expert național care urmează să elaboreze studiul de fezabilitate privind beneficiile implementării unor tehnologii eficiente și sustenabile în sectorul de răcire și aer condiționat în vederea asigurării de condiții corespunzătoare de reducere a ratelor de scurgere și consum de energie

Au fost contractați doi experți naționali care vor acorda suport Inspectoratului pentru Protecția Mediului în elaborarea Ghidul în domeniul managementului HCFC și CFC, destinat inspectorilor de stat și a voluntarilor de mediu.

b) „SUPPORT PENTRU REPUBLICA MOLDOVA ÎN PREGĂTIREA PLANULUI DE IMPLEMENTARE A AMENDAMENTULUI DE LA KIGALI (KIP)”

În luna aprilie 2024, au fost contractați doi consultanți naționali pe termen scurt (expert legislație și expert tehnic) care au acordat suport Ministerului Mediului în elaborarea Programului de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor valabil până în anul 2045.

A fost revizuit cadrul național de politici privind și analizată concordanța acestuia cu prevederile Amendamentului de la Kigali;

Au fost contractați 5 experți naționali în vederea colectării și analizei datelor privind importul și consumul de HFC-uri pe teritoriul RM.

A fost contractat un expert național care urmează să elaboreze un Studiu privind legislația națională în domeniul eficienței energetice, precum și standardele și politicile de eficiență energetică aplicabile echipamentelor comerciale de refrigerare și aer condiționat.

c) „ÎNTOCMIREA INVENTARULUI NAȚIONAL DE SUBSTANȚE (HCFC) UZATE SAU CONTROLATE”

În luna martie 2024, au fost contractați doi consultanți naționali pe termen scurt (expert legislație și expert tehnic) care au elaborat un raport cu privire la cadrul normativ și de politici din perspectiva managementului de deșeuri și stocuri de SDO/HFC cu termen expirat. La fel, a fost evaluată situația curentă și analizat rolul organismelor guvernamentale, neguvernamentale, părților interesate, operatorilor economici autorizați în gestionarea deșeurilor de SDO/HFC.

La fel este de menționat faptul că, Comitetul de supraveghere al I.P. “Oficiul Național pentru Implementarea Proiectelor în domeniul Mediului” la data de 16.01.2024 a aprobat 19 proiecte pe domeniul atenuării și adaptării la schimbările climatice cu finanțare din Fondul Național pentru Mediu (FNM), termenele de implementare a acestora variind între 4 și 20 de luni. Domeniul respectiv este unul nou pentru proiectele finanțate din FNM și a fost solicitat odată cu aprobarea de către Comitetul de supraveghere a ONIPM a unor proiecte a căror activități vin ca și suport în atenuarea și adaptarea la schimbări climatice. Mijloacele financiare au fost realocate din programele pe care erau disponibile.

În cadrul subprogramului 75.03 “Aprovizionarea cu apă și canalizare”, scopul reprezintă: asigurarea accesului la serviciile publice de alimentare cu apă și sistem de canalizare a unui număr cât mai mare de populație și *obiectivul* de bază este: finalizarea până în 2024 a tuturor proiectelor de asigurarea cu apă și canalizare demarate cu suportul FNM.

Bugetul aprobat pentru anul 2024 pe Fondul Național de Mediu (FNM) pentru finanțarea proiectelor de asigurare cu apă și sisteme de canalizare a constituit 93 077,50 mii lei, bugetul precizat – 38 604,29 mii lei, din care au fost transferate beneficiarilor de grant din FNM mijloace financiare în sumă de 38604,29 mii lei.

Cele 41 de contracte de finanțare valide la începutul anului 2024 au avut ultimul termen-limită stabilit până la 31.05.2024, respectiv, relațiile contractuale au luat sfârșit indiferent dacă au efectuat lucrări de finalizare a proiectelor. Pe de altă parte, Comitetul de supraveghere a I.P. “Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului” a aprobat în octombrie 2024 finanțare pentru finalizarea a 9 proiecte din domeniu. Termenele acestor noi contracte sunt până la 30.11.2025.

În cadrul subprogramului 59.02 „Reglementare și control al extracției resurselor minerale utile”, obiectivele principale a acestui subprogram sunt:

1. Implementarea politicii statului în domeniul cercetării geologice pentru extinderea bazei de materie primă minerală.
2. Asigurarea gestionării durabile a resurselor minerale utile.

Pentru realizarea subprogramului a fost aprobată suma de 4 148,60 mii lei, precizată suma de 4287,80 mii lei și valorificată suma de 3 942,34 mii lei.

Indicatorii de performanță ai subprogramului 59.02 „Reglementare și control al extracției resurselor minerale utile”:

1. Numărul acțiunilor întreprinse în scopul implementării politicii statului în domeniul cercetării subsolului
2. Numărul acțiunilor întreprinse în scopul implementării politicii statului în domeniul utilizării subsolului.
3. Numărul acțiunilor întreprinse în vederea evidenței rezultatelor lucrărilor de cercetare a subsolului.

În perioada ianuarie - decembrie 2024 s-a realizat:

La indicatorul de produs o1 – S-a elaborat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul a tarifelor, nomenclatorul serviciilor și tarifele prestate de către AGRM, și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.33/2024.

Au fost eliberate 20 concluzii geologice pentru atribuire în folosință a sectoarelor de subsol, pentru cercetare geologică 20 acte de confirmare a perimetrului geologic, 19 formulare de înregistrare a lucrărilor de cercetare geologică a subsolului, au fost desfășurate 4 ședințe a Comisiei de stat a rezervelor de substanțe minerale utile au fost întocmite 20 procese verbale, au fost întocmite 350 răspunsuri la solicitările autorităților publice centrale și locale persoanelor fizice și juridice, pe domeniul de competență, 80 avize la proiecte de acte normative.

12 acțiuni de monitorizare a lucrărilor de cercetare geologică a subsolului finanțate din bugetul de stat (1 acțiune/lună pentru fiecare program de monitorizare), 10 pachete de documentație geologică necesare la organizarea concursului întocmite

Totodată au fost desfășurate 3 ședințe ale Comisiei Permanente de concurs pentru atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol cu întocmirea a 3 procese verbale.

La indicatorul de produs o2 - Au fost întocmite 7 acte de confirmare a perimetrelor miniere și anulate 22 acte de confirmare a perimetrelor miniere, s-au coordonat 33 proiecte tehnice de forare/lichidare a sondelor de captare a apelor subterane, s-au eliberat 44 coordonări privind lucrările de proiectare a sondelor de captare a apelor subterane, s-au eliberat 12 coordonări privind condițiile de folosire specială a apei, s-au coordonat 9 proiecte tehnice de exploatare, 13 concluzii geologice pentru atribuire în folosință a sectoarelor de subsol pentru extragerea substanțelor minerale utile.

La indicatorul de produs o3 - Au fost coordonate 177 dări de seamă cu privire la mișcarea rezervelor de substanțe minerale utile, conform cerințelor instrucțiunii (verificate rapoarte anuale 5gr - 140 formulare, 7gr - 35 formulare). În baza rapoartelor primare s-a completat baza de date a rezervelor de substanțe minerale utile, baza de date a rezervelor de ape subterane și ca rezultatul s-a elaborat 1 balanță de stat a rezervelor de substanțe minerale utile și balanța de stat a rezervelor de ape subterane. S-au coordonat 66 de coordonări a formularelor normativelor pierderilor de substanțe minerale la extragere; au fost verificate și primite 10 fișe de evidență a sondelor de exploatare;

În concluzie, la implementarea obiectivelor subprogramului „Reglementare și control al extracției resurselor minerale utile” s-a constatat că obiectivele subprogramului au fost realizate practic complet la un nivel suficient de înalt. Restanțe și obiective neîndeplinite nu sunt. Realizarea obiectivelor a fost posibilă cu implicarea specialiștilor cu studii și experiență în domeniu, prin examinare obiectivă și sub toate aspectele. O parte din obiective au avut indicatori de performanță, iar restul au depins nemijlocit de numărul de solicitări depuse din partea agenților economici.

La programul „Utilizarea resurselor minerale” (59) cu subprogramul „Explorarea subsolului” (03) conform planului de finanțare pentru anul 2024 a fost aprobat pe an suma de 5 031,00 mii lei, precizat pe an suma de 5 031,00 mii lei, s-a executat suma de 5 014,93 mii lei, ceea ce constituie 99,7 % față de planul precizat pe an.

Obiectivele principale a acestui program sunt:

Evaluarea stării cantitative și calitative a corpurilor de apă subterană; determinarea tendinței de schimbare a parametrilor cantitativi și calitativi sub influența factorului natural și antropic precum și depistarea tendințelor ascendente ale concentrațiilor de poluanți
Monitorizarea proceselor geologice exogene periculoase și prognozarea manifestării acestora.

În perioada ianuarie - decembrie 2024 s-a realizat:

Indicatorii de performanță:

1. Rapoarte geologice întocmite și înregistrate cu privire la rezultatele monitorizării și prognozării proceselor geologice exogene periculoase
2. Rapoarte geologice întocmite și înregistrate cu privire la lucrările de monitorizare a corpurilor de apă subterană în districtul Bazinului Hidrografic Nistru și districtul Bazinului Dunărea, Prut și Marea Neagră

La indicatorul de produs o1 – 1 raport geologic cu privire la Cercetarea inginero-geologică a localităților din suburbiile mun. Chișinău Colonița, Vadul lui Vodă, Budești, Cruzești, Tohatin, a. 2024;

S-a aprobat 1 proiect cu privire la monitoringul proceselor geologice exogene periculoase finanțate din bugetul de stat pentru anul 2024.

S-a aprobat 1 deviz de cheltuieli pentru lucrările de monitoring al proceselor geologice exogene periculoase finanțate din bugetul de stat pentru anul 2024.

12 acte examinate de îndeplinire a lucrărilor de monitorizare a apelor subterane efectuate în ianuarie-iunie a. 2024 de către ÎS "Expediția Hidro-Geologică din Moldova EHGeoM";

4 note informative trimestriale referitor la derularea programului de monitoring al proceselor geologice exogene periculoase pe teritoriul Republicii Moldova.

La indicatorul de produs o2 – 3 rapoarte geologice elaborate și înregistrate:

- Raportul privind monitorizarea apelor subterane în Districtul Bazinului Hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră și Districtul Bazinului Hidrografic Nistru pentru anul 2023,
- Raportul cu privire la inventarierea sondelor din r. Briceni, pentru an .2024;
- Raportul „Monitorizarea și depoluarea apelor subterane de produse petroliere de pe teritoriul localităților Lunga și Mărculești din raionul Florești” pentru a.2023.

Au fost examinate 12 acte de îndeplinire a lucrărilor de monitorizare a proceselor geologice exogene periculoase efectuate în perioada ianuarie -decembrie a. 2024 de ÎS "Expediția Hidro-Geologică din Moldova „EHGeoM”.

S-au elaborat 2 programe de stat de cercetare geologică a subsolului pentru monitoringul apelor subterane (care include 2 direcții de monitorizare) finanțate din bugetul de stat pentru anul 2024.

S-au aprobat 2 proiecte cu privire la cercetare geologică a subsolului pentru monitoringul apelor subterane finanțate din bugetul de stat pentru anul 2024.

S-au aprobat 2 devize de cheltuieli pentru lucrările de cercetare geologică a subsolului pentru monitoringul apelor subterane finanțate din bugetul de stat pentru anul 2024.

4 note informative trimestriale referitor la derularea programelor de monitoring al apelor subterane pe teritoriul Republicii Moldova.

Gradul de implementare a obiectivelor subprogramului „Explorarea subsolului” este la un nivel suficient de înalt. Restanțe și obiective neîndeplinite nu sunt. Realizarea obiectivelor a fost

posibilă cu implicarea specialiștilor cu studii și experiență în domeniu, prin examinare obiectivă și sub toate aspectele.

În cadrul subprogramului 54.01 „Managementul în domeniul sectorului forestier”

La acest program execută buget Agenția “Moldsilva”, *scopul* fiind: Promovarea politicii statului în domeniul administrării fondului forestier și cinegetic național. *Obiectivele:* Asigurarea dezvoltării durabile a fondului forestier și cinegetice național, protecției, paza și conservării biodiversității. La acest subprogram au fost aprobate alocații bugetare în valoare de 6 584,80 mii lei, precizate alocații bugetare în sumă de 8 567,20 mii lei și executate – 8 449,20 mii lei.

Conform evidenței de stat a terenurilor fondului forestier, Agenția „Moldsilva” administrează o suprafață totală de 336,5 mii ha.

Menționăm că la indicatorul de produs privind propunerea documentelor de politici în domeniu Agenția “Moldsilva” a participat la elaborarea Codului silvic și Legii vânătoriei și protecției fondului cinegetic

Conform scrisorii Ministerului Finanțelor nr.12/3-4-104 din 19.05.2022 referitor la înregistrarea în evidența contabilă a plăților pentru arenda terenurilor fondului forestier, s-a menționat că înregistrarea operațiunilor economice ce țin de plățile pentru arendă, la eliberarea facturii fiscale arendașilor creanțele se vor înregistra la contul extrabilanțier 811420 *Creanțe ale contribuabililor*. Pe parcursul anului 2024 la contul extrabilanțier ECO 811420 au fost încasate 3077.8 mii lei, urmează încasarea datoriilor formate în anul de gestiune și anii precedenți.

În cadrul subprogramului 54.02 “Amenajarea, regenerarea, extinderea și protecția fondului forestier național”, implementat de către Agenția “Moldsilva”, *scopul:* Conservarea și dezvoltarea fondului forestier și cinegetic, asigurarea dezvoltării durabile și funcționalității pădurii. *Obiectivele:* Implementarea politicii de stat în domeniul diversității biologice, asigurării pazei și protecției fondului forestier și cinegetic. La acest program a fost aprobat buget în sumă de 111 000,00 mii lei, buget precizat în sumă de 270 014,60 mii lei și executat în sumă de 270 014,60 mii lei.

Constatăm că nivelul de realizare a indicatorilor de performanță pentru anul 2024 reflectă, per ansamblu, o performanță sporită și o dinamică pozitivă datorită concentrării eforturilor pe activitățile cu impact asupra domeniului forestier.

Devierile indicate în perioada raportată sunt din motivul specificului silvic care explică că lucrările date se fac în perioada de toamnă inclusiv regenerările, lucrările de ajutorare, ceea ce ține de combaterea dăunătorilor și defoliatorilor forestieri pentru anul curent până la moment nu au fost necesare lucrările date.

În contextul realizării obiectivelor strategice puse în sarcina ramurii silvice și care vizează conservarea biodiversității forestiere, sporirea potențialului bioproductiv al pădurilor naturale, majorarea gradului de împădurire și ameliorarea peisajului rural național, sporirea eficienței activităților de pază și protecția pădurilor, majorarea aportului sectorului forestier la soluționarea problemelor social - economice etc., în conformitate cu planurile strategice de dezvoltare Agenția „Moldsilva” a planificat și va îndeplini în perioada de referință un volum considerabil de lucrări silvice, bazate pe normative argumentate științific și adaptate stării reale a pădurilor fondului forestier.

Pentru continuarea procesului de împădurire și reîmpădurire a teritoriului național, în vederea extinderii suprafeței de vegetație forestieră până la 15 % din suprafața țării au fost alocate în anul 2024 suma de 194 052,75 mii lei. Suplimentar, au fost alocate mijloace financiare suma de 61 882,00 mii lei pentru procurarea tehnicii și echipamentului necesar în cadrul Programului Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru extinderea suprafeței forestiere.

În cadrul subprogramului 54.04 „Dezvoltarea ariilor protejate de stat” executat de către Agenția “Moldsilva”, scopul: Asigurarea conservării ariilor naturale protejate de stat. *Obiectivele:* Aplicarea măsurilor de protecție, ecologice și tehnico-organizatorice care reglementează activitatea desfășurată în cadrul fondului de conservare, optimizare și dezvoltare rațională durabilă a rețelei de arii naturale protejate. În anul 2024 pentru realizarea activităților în cadrul acestui program au fost aprobat și precizat buget în sumă de 10 000,00 mii lei, dintre care au fost executate mijloace financiare în sumă de 10 000,00 mii lei.

Probleme întâmpinate și modalitatea soluționării acestora

Pentru sporirea nivelului de gestionare a resurselor forestiere, a caracteristicilor cantitative și calitative a acestora, pentru ca ramura silvică să poată exercita atribuțiile stabilite conform legii, este necesară soluționarea neîntârziată a unor probleme stringente precum:

1. Delimitarea și înregistrarea cadastrală a tuturor terenurilor fondului forestier proprietate publică de stat.

2. Dotarea tehnologică a ramurii silvice, inclusiv crearea platformei informaționale, tehnologii moderne de producere a semințelor forestiere, de pepinierit, de regenerare și producere a culturilor silvice, de îngrijire și conducere a arboretelor, de exploatare, colectare și transportare a lemnului, de monitorizare și combatere a bolilor și dăunătorilor pădurii, de evidență și control asupra resurselor forestiere etc.

3. Dotarea tehnică a ramurii cu mașini și mecanisme specializate (autocamioane și tractoare forestiere, mecanisme pentru lucrarea solului și întreținerea plantelor, instalații de irigație, defrișatoare, scarificatoare, instrumente pentru întreținerea bazei semincere, pentru recoltarea și prelucrarea semințelor, depozite frigorifice de păstrare a semințelor, aprataj dendrometric, topogeodezic, drone cu camere

specializate, tehnică antiincendiară, transport de teren, mijloace de comunicare, instalații cinegetice, tehnică de calcul etc.).

4. Necesitatea planificării anuale în legea bugetului de stat , inclusiv.

- a lucrărilor de extindere a terenurilor acoperite cu vegetație forestieră, lipsa forței de muncă precum și imposibilitatea remunerării persoanelor implicate conform ofertei pieței de muncă.
- pentru întreținerea teritoriilor incluse în fondul ariilor naturale protejate de stat,
- pentru efectuarea cercetărilor silvice, inclusiv a lucrărilor de amenajare a pădurilor.

Pentru asigurarea unei activități eficiente cu privire la debitarea și prelucrarea lemnului din cadrul ramurii silvice este necesar de a efectua următoarele acțiuni:

1. Instruirea profesională continuă a muncitorilor și specialiștilor din ramură.
2. Efectuarea investițiilor în învățământ și formarea potențialului de cadre calificate.
3. Dezvoltarea parteneriatului între instituțiile de învățământ și întreprinderile ramurii silvice.
4. Pregătirea resurselor umane cu un grad înalt de calificare.

Obiective și viziuni strategice

În contextul realizării obiectivelor strategice puse în sarcina ramurii silvice Agenția „Moldsilva” urmează să contribuie la:

a) Sporirea potențialului ecoprotectiv și bioproductiv al pădurilor naturale, prin efectuarea corespunzătoare în volume necesare a lucrărilor de îngrijire și conducere, a tăierilor de regenerare de, conservare și de reconstrucție ecologică;

b) Conservarea diversității biologice a pădurilor prin efectuarea calitativă și corespunzătoare a lucrărilor de regenerarea pădurii;

c) Extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră prin alocarea din partea APL a terenurilor degradate și impracticabile pentru agricultură din afara fondului forestier, dar și a mijloacelor financiare necesare;

d) Sporirea eficienței activităților de pază și protecție a fondului forestier prin acordarea serviciului silvic (personal silvic) a împuternicirilor corespunzătoare pentru asigurarea diminuării contravențiilor silvice și a braconajului, instituirea unui sistem eficient de monitorizare a focarelor de boli și dăunători în vederea sporirii eficienței lucrărilor de combatere;

e) Sporirea aportului sectorului forestier la soluționarea problemelor social-economice prin furnizarea permanentă și în creștere a produselor forestiere și a serviciilor ecosistemice;

f) Conservarea peisajului rural național prin intermediul conservării și ameliorării caracteristicilor structurale și calitative ale pădurilor fondului forestier și sporirea gradului de împădurire a teritoriului.

Subprogramul **50.10 “Schimbări climatice-predictii, prognoze și avertizări”** include realizarea, de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS) cu subdiviziunile sale, a măsurilor de efectuare a observațiilor meteorologice, hidrologice, agrometeorologice și informarea factorilor de decizie, a populației, privind condițiile meteorologice și fenomenele meteorologice și hidrologice periculoase.

Pentru realizarea subprogramului a fost aprobată suma de 36 790,20 mii lei, precizată suma de 40859,30 mii lei și valorificată suma de 40 575,98 mii lei.

În anul 2024, indicatorii de performanță au fost realizați în mare măsură conform planificării.

Cu referire la îndeplinirea indicatorilor de rezultat r1 și r2 - pe parcursul perioadei de raportare au fost oferite informații la toate solicitările parvenite în adresa Serviciului, fiind înregistrată realizarea de 100%.

În ceea ce privește indicatorul r3, s-a înregistrat o creștere cu 5% față de nivelul aprobat. Acest fapt se datorează accesării și utilizării informațiilor meteorologice suplimentare de către specialiștii sinopticieni, în rezultat, calitatea prognozelor și avertizărilor meteorologice emise s-a majorat, crescând și veridicitatea prognozelor cu 5%.

Indicatorii de produs o1-o5 au fost planificați reieșind din practica anilor precedenți, deoarece nu poate fi stabilit cu exactitate numărul solicitărilor, din cauză că acestea sunt influențate de condițiile hidrometeorologice care au loc pe parcursul anului.

În anul 2024 au fost furnizate informații meteorologice și hidrologice, prognoze și avertizări privind producerea fenomenelor meteorologice și hidrologice nefavorabile, cât și au fost oferite răspunsuri la cererile/solicitățile persoanelor fizice și juridice. În același timp au fost transmise date în baza contractelor de prestare a serviciilor de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat.

În ceea ce privește realizarea indicatorului o1 în anul 2024, acesta este apropiat de cel planificat. În sezonul de vară s-a semnalat vreme secetoasă, de aceea numărul de buletine privind cantitatea precipitațiilor căzute în ultimele 24 de ore este mai scăzut cu 27 de unități față de cel planificat.

Referitor la indicatorul o3 - Numărul de avertizări privind producerea fenomenelor meteorologice nefavorabile elaborate și transmise consumătorilor, se menționează că, condițiile meteorologice în o mare parte a perioadei de raportare au fost stabile, din acest motiv au fost emise mai puține avertizări privind condițiile meteorologice nefavorabile.

Realizarea indicatorului o4 este direct proporțională cu solicitările/cererile agenților economici, a populației și depind în mare parte de fenomenele hidrometeorologice, inclusiv cele periculoase care se

petrec pe parcursul anului de referință. În anul 2024 numărul de certificate furnizate este cu 145 unități mai mare, din motivul că în trimestrul III s-au majorat solicitările din partea populației și a agenților economici privind eliberarea certificatelor despre condițiile de secetă din sezonul de vară 2024.

Totodată, menționăm că indicatorul 05 a înregistrat o creștere cu 11 unități față de cel prognozat, datorită majorării numărului de prognoze și avertizări privind regimul hidrologic, care au fost elaborate și transmise consumatorilor.

Costul elaborării prognozelor meteorologice, agrometeorologice și hidrometeorologice - e1, cuprinde cheltuielile de salarizare, servicii comunale, servicii de telecomunicații, achitarea contribuțiilor de membru în instituțiile internaționale la care Serviciul Hidrometeorologic de Stat este parte (OMM, UNCCD, EuMetNet), etc.

Cheltuielile de personal ca pondere au reprezentat 91,9 % din totalul executat, constituind ca mărime cea mai importantă categorie de cheltuieli în bugetul Serviciului. Se menționează că pentru anul 2024 limitele alocate de către Ministerul Finanțelor pentru achitarea salariilor angajaților SHS, au fost în sumă de 31635,60 mii lei, fiind estimate la valoarea de referință a anului 2023 de 1900,00 lei. Pentru anul bugetar 2024 s-a majorat valoarea de referință de la 1900,00 la 2100,00 lei, ceea ce a condus la alocarea suplimentară în anul 2024 a mijloacelor suplimentare pentru cheltuielile salariale și respectiv la majorarea nivelului de executare a indicatorului de eficiență - e1 cu 1632,70 mii lei.

Serviciile comunale cuprind serviciile prin care se asigură satisfacerea nevoilor de utilitate a instituției cu privire la: a) alimentarea cu apă; b) canalizarea; c) energie electrică; d) gaze naturale; e) salubritate; etc. În perioada de referință valoarea acestora a constituit 5,5 % din costul total executat al elaborării prognozelor.

De asemenea, serviciile de telecomunicații care includ servicii de internet, transport date, telefonie mobilă și fixă, mentenanță SIIECAP 1C, certificarea cheilor publice, monitorizare GPS, hosting, etc., au constituit 0,99%. Contribuțiile de membru în instituțiile internaționale la care Serviciul Hidrometeorologic de Stat este parte (OMM, UNCCD, EuMetNet) au înregistrat 1,61% din totalul surselor financiare executate pentru indicatorul e1.

Costul întreținerii radarului meteorologic - e2 – Procedura de achiziție, prin Cererea Ofertelor de Prețuri, a serviciilor de mentenanță al sistemului de radare meteorologice cu dublă polarizare Doppler (DWSR-3501C SDP), a fost lansată la 01.07.2024 pe platforma MTender.md, cu nr. ocds-b3wdp1-MD-1719829929087. Urmare a finalizării COP, contractul de prestare a serviciilor nr. 01/24-COP din 01.08.2024 a fost atribuit operatorului economic GHESAR SRL. Contractul a fost înregistrat la Trezoreria

de stat cu nr. 2024-0000017745 din 07.08.2024. Economii înregistrate în sumă de 183,60 mii lei, au la bază eficientizarea perioadei acordării serviciilor.

Costul întreținerii rețelei de stații și posturi meteorologice, agrometeorologice și hidrologice - e3 în anul 2024 a constituit 753,00 mii lei. Au fost achiziționate bunuri și echipamente necesare dezvoltării, modernizării și întreținerii activității cotidiene a stațiilor și posturilor hidrometeorologice (calculatoare, imprimantă, chei de licențiere a SO Microsoft Windows 11 PRO, evaporator metalic, cuptoare de uscare a solului, cântare de laborator, mobilă de birou, climatizatoare, etc.). Rata de executare a acestor cheltuieli față de alocațiile precizate în anul 2024 a constituit 99,0 %.

Astfel, Ministerul Mediului pentru anul 2024 a executat bugetul precizat conform Legii bugetului de stat, la nivel de 92%.

Astfel, neexecutarea integrală sau neîndeplinirea indicatorilor de performanță în măsura planificată a fost influențată în mare măsură de procesele și procedurile tehnice și lipsa mijloacelor financiare.

Realizarea indicatorilor planificați pe sectorul protecția mediului asigură dreptul cetățenilor la un mediu sănătos, prin îmbunătățirea calității mediului și utilizarea rațională și responsabilă a resurselor naturale, având în vedere necesitățile generației actuale și celor viitoare, prin decuplarea utilizării resurselor naturale și impactului asupra mediului de creșterea economică și prin consolidarea și excluderea riscurilor de corupere în instituțiile de mediu.

Conducător

LAZARENCU Sergiu

Șefă Subdiviziune responsabilă de buget

COVIC Mariana

Șefă Subdiviziune responsabilă de politici

LEON Raisa